

NL/NLM vs. AB/ABT

Skillnader i ansvar, risk och ekonomi vid VA-projekt

Framtaget av Vattenindustrins Fokusgrupp Upphandling

Inledning

Vid upphandling och genomförande av VA-projekt möts ofta olika avtalsformer som styr entreprenad respektive produktleveranser. Dessa avtal är utformade med olika utgångspunkter och kan därför leda till skillnader i ansvar, riskfördelning och ekonomiska förutsättningar.

Detta dokument syftar till att tydliggöra dessa skillnader på ett överskådligt och pedagogiskt sätt, för att underlätta förståelse och skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan parter. Syftet är att skapa en ökad förståelse för skillnader mellan avtalen, synliggöra centrala riskområden och underlägga dialog mellan beställare, entreprenörer och leverantörer.

Bakgrund

Inom VA-projekt upphandlas entreprenader vanligtvis enligt **AB 04** eller **ABT 06**, vilket innebär att entreprenören ansvarar för utförande eller totalentreprenad av en anläggning.

Samtidigt sker inköp av produkter och komponenter ofta enligt **NL 17** eller **NLM 19**, vilka är avtal anpassade för produktleveranser (med eller utan montage).

Eftersom dessa avtalstyper är framtagna för olika typer av åtaganden uppstår ofta:

- Skillnader i ansvar och garanti
- Olika syn på betalningsflöden
- Otydlig koppling mellan leverans och entreprenad
- Risk för glapp mellan olika ansvarsfaser i projektet

Detta kan i praktiken leda till missförstånd, otydlig ansvarsfördelning och ekonomiska risker om inte skillnaderna hanteras aktivt.

Översiktlig jämförelse

Område	NL / NLM	AB 04 / ABT 06
Avtalstyp	Produktleverans	Entreprenad (utförande/total)
Garantitid	12 mån från leverans	2–5 år från slutbesiktning
Betalningsstruktur	Del vid order, Slut vid leverans	Efter prestation Slut vid besiktning
Risikfokus	Leverans & komponenter	Funktion & färdig anläggning

Centrala skillnader

Garantitid – den största skillnaden

- NL/NLM: 12 månader från leverans
- AB 04: 2 år material / 5 år arbete
- ABT 06: 5 år från slutbesiktning

Viktiga konsekvenser:

- Riskperiod mellan leverans och slutbesiktning
- Slitdelar ingår normalt inte
- Förlängd garanti kräver service och rätt hantering
- Tid mellan installation och driftsättning kan skapa ansvarsglapp

Betalningslogik och kassaflöde

- NL/NLM: Tidig delbetalning för konstruktion och material
- AB/ABT: Betalning efter utförd prestation
- Slutbetalning kan hållas till slutbesiktning (ibland 1–3 år)
- Försening orsakad av beställare → kostnadsansvar enligt NL

Tidplan, vite och valutarisk

- Olika koppling mellan leverans och slutbesiktning
- Tidplan måste fastställas redan i offertskede
- Produktindex skiljer sig från byggindex
- Valutarisk (EUR/USD) bör regleras tydligt

Sammanfattning:

AB 04 och ABT 06 reglerar entreprenadens funktion och färdiga resultat, med längre ansvarstid och betalning kopplad till prestation.

NL 17 och NLM 19 reglerar produktleveranser, med kortare garantitid och betalning kopplad till leverans.

Dessa skillnader innebär att:

- Riskfördelningen ser olika ut
- Ekonomiska flöden påverkas
- Ansvar kan falla mellan avtalsformer

För att lyckas i VA-projekt är det därför avgörande att:

- Tidigt identifiera skillnaderna
- Tydliggöra ansvarsfördelning
- Anpassa villkor där det behövs
- Säkerställa att risker hanteras och prissätts korrekt